

Laittomat jätesiirot ja jäterikollisuus

Riku Lindqvist, Rikoskomisario

03.06.2021

ESITYKSEN RAKENNE

1. Jäterikollisuudesta yleisesti
2. Jäterikollisuus maailmalla
3. Jäterikollisuus Suomessa

1. Jäterikollisuudesta yleisesti

Jäterikollisuudesta

- Suomessa jätteisiin liittyvän ympäristörikollisuuden tunnusmerkistö on määritelty rikoslain 48-luvussa. Jätteisiin liittyvää rikollisuutta ilmenee kuitenkin myös ympäristörikoslainsäädännön ulkopuolella.
- Rajat ylittävän ympäristörikollisuuden on arvioitu olevan yksi nopeimmin kasvavista maailmanlaajuisista rikosilmiöistä.
- Laittoman jätteiden käsittelyn seurauksena saatavien tuottojen on arvioitu olevan jopa neljä kertaa korkeammat kuin laillisen jätteiden käsittelyn (Dorn, Van Daele, & Vander Beken 2007).

Tilastot RL 48

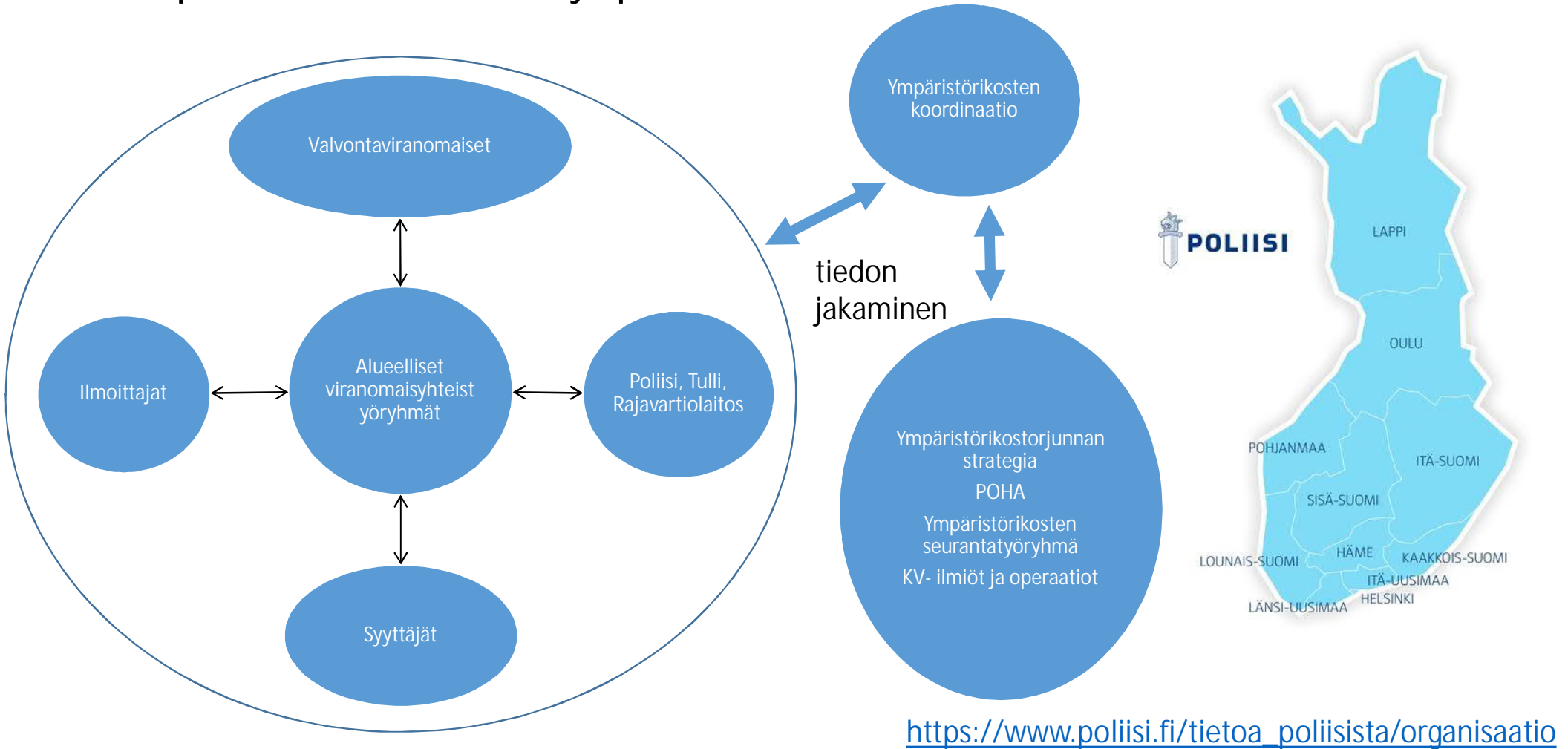
Rikoslain ympäristörikokset	2016	2017	2018	2019	2020
Ympäristön turmeleminen RL 48 luku 1 §	188	198	201	188	210
Törkeä ympäristön turmeleminen RL 48 luku 2 §	11	6	12	6	7
Tuottamuksellinen ympäristön turmeleminen RL 48 luku 4 §	7	2	0	0	2
Ympäristörikkomus RL 48 luku 3 §	275	215	248	222	269
Luonnonsuojelurikos RL 48 luku 5 §	29	47	53	63	56
Törkeä luonnonsuojelurikos RL 48 5 a §	2	1	0	1	0
Rakennussuojelurikos RL 48 luku 6 §	1	2	4	1	2
Yhteensä	513	471	518	481	546

Esitutkintaviranomaisen kirjaamat rikoslain luvussa 48 tarkoitetut ympäristörikokset 2016 – 2020.

Motiivi

- Jäte sisältää usein arvokkaita materiaaleja ja sillä on siten taloudellista arvoa.
- Euroopan unionin rajojen yli motivoivat sekä väljempi lainsäädäntö että halvemmat jätteen käsittelykustannukset. Esimerkiksi sähkö- ja elektroniikkaromun osalta purettujen laitteiden ylijäämät päätyvät usein dumpattavaksi kaatopaikoille sellaisille alueille, joissa haittoja terveydelle ja ympäristölle ei ole huomioitu.

Suomessa poikkeuksellinen verkosto ympäristörikollisuuden tilannekuvan luomiseen

https://www.poliisi.fi/tietoa_poliisista/organisaatio

2. Jäterikollisuus maailmalla

KV- näkemys yleisesti

- Maailmanlaajuisesti ympäristörikollisuutta pidetään hyvin merkittävänä rikollisuuden muotona.
- Ympäristörikollisuuden katsotaan olevan taloudellisesti kolmanneksi suurin rikollisuudenmuoto ase- ja huumerikollisuuden jälkeen.
- Interpol on arvioinut, että ympäristörikollisuus tuottaa 110-281 miljardia dollaria rikoshyötyä vuosittain.
- Europolin sivuilta vuonna 2011 tehdyn tutkimuksen mukaan, kolme kahdestatoista eniten taloudellista tuottoa tuottava rikollinen toiminta liittyy ympäristörikollisuuteen. Näistä mainitaan:
 - villieläinten salakuljetus (arvioitu vuosittainen arvo USD 7.8 - 10 miljardia)
 - metsärikokset (arvioitu vuosittainen arvo USD 7 miljardia)
 - kalasturikokset (arvioitu vuosittainen arvo USD 4.2- 9.5 miljardia).
 - Kokonaisuudessa ympäristörikollisuus 70 -213 miljardia dollaria vuosittain.

Kv- näkemys jätteet

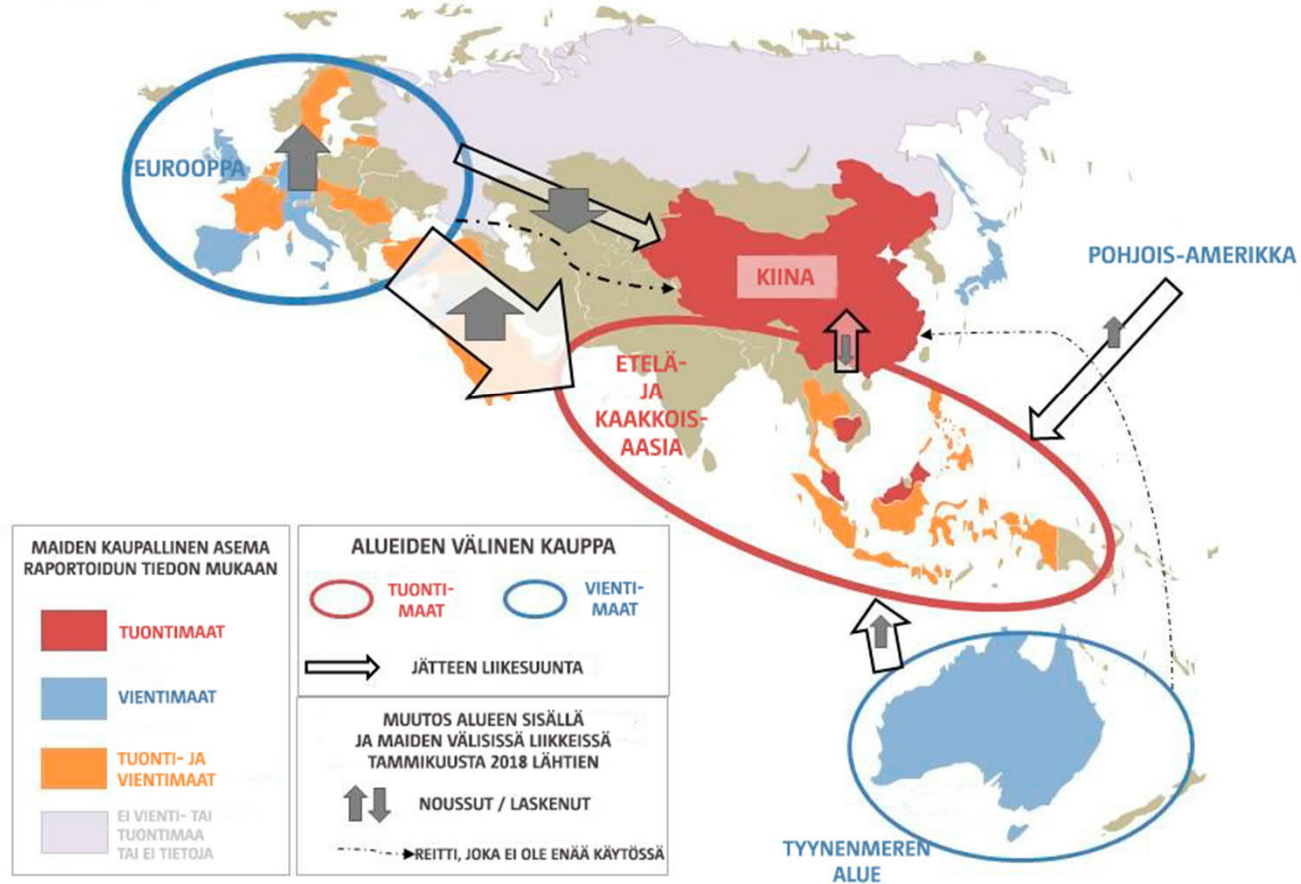
- Laittoman jätekaupan tuotot on arvioitu maailmanlaajuisesti yhtä suuriksi kuin huumausaineiden salakuljetuksella saatavat tuotot.
- On arvioitu, että vain 35 % Euroopassa tuotetusta SER-jätteestä päätyy laillisiin keräys- ja kierrätyspisteisiin. Loput kuljetetaan Euroopan ulkopuolelle, käsitellään Euroopassa laittomasti, puretaan varaosiksi tai heitetään muun jätteen mukana pois. (Huisman ym. 2015)
- Myös Interpolin työryhmä, joka on keskittynyt torjumaan laittomia jätekuljetuksia, kauppaa ja hävittämistä, on useissa raporteissaan korostanut järjestäytyneen rikollisuuden osallisuutta jätealalla ja siihen liittyviä uhkakuvia (Interpol 2006; 2009a; 2009b)

Uhkakuvat nyt ja tulevaisuudessa

- Asiakirjaväärennökset jäterikollisuudessa (jäte, sijoitus- ja lähtömaa)
- Viherpesu
- Korruptio
- Järjestäytynyt rikollisuus
 - *“One of the report’s case studies describes how the mayor of a small French town was murdered for trying to prevent illegal waste dumping in his area, illustrating the stakes at hand and pointing to the kind of violence usually associated with organized crime”. (Interpolin raportti 2018)*
- Muovijätteidien uudet luokitukset ja vientikielto eivät ole merkittävästi lisänneet muovijätteen jätesiertolupien määrää Euroopassa, vaikka näin oletettiin käyvän. Siten on epäselvää, mihin osa syntyneestä muovijätteestä on päätynyt.

INTERPOLIN STRATEGINEN ANALYYSIRAPORTTI RIKOLLISUUDEN SUUNTAUKSET MUOVIJÄTEMARKKINOILLA TAMMIKUUSTA 2018 LÄHTIEN

Erityisesti Italiassa....

- Mafian vuosiliikevaihto arvioitu noin 120 miljardiksi euroksi, josta suoran ympäristör rikollisuuden (mm. dumpkaus kotimaassa, SER-jäte Afrikkaan, Napoli, ym.) osuus n. 20 miljardia euroa.
- Waste is Gold / erityisesti ongelmajäte

Mafia earning €20bn from dumping toxic waste - Europe - World - The Independent - Windows Internet Explorer

http://www.independent.co.uk/news/world/europe/mafia-earning-euro20bn-from-dumping-toxic-waste-2294720.html

Tiedosto Muokkaa Näytä Suositit Työkalut

UK | World | Business | People | Science | Media | Education | Obituaries | Corrections

Hot Topics Europe Employment Phone Hacking Pharmaceuticals

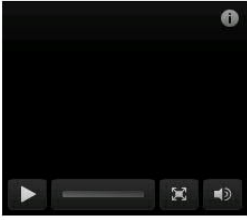
News | World | Europe

Mafia earning €20bn from dumping toxic waste

BY MICHAEL DAY IN MILAN | WEDNESDAY 08 JUNE 2011

Recommend 59 Tweet 29 Share 4

PRINT | EMAIL | A A A

Italy's mafia clans, best known for drug running and extortion rackets, are earning €20 billion a year by turning the south of the country into a toxic waste dump, an environmental organisation said in a major report.

Heavy metals and cancer-causing organic compounds are being illegally buried with increasing frequency, often in agricultural areas or on land that is used to build new homes, the Legambiente group warns.

The dangers to human health were dramatically illustrated when contaminated farmland outside Naples was blamed for the discovery of toxic dioxins in the region's prized buffalo mozzarella cheese in 2008.

And the escalating risk is underlined by the new report which shows that last year the authorities seized a record two million tonnes of dangerous waste on its way for disposal, often in the one of Italy's four southern-most regions, Sicily, Calabria, Campania and Puglia where the country's four main mafia groups hold sway.

Enrico Fontana, Legambiente's spokesman on environmental and organised crime, said the figure was just the tip of the iceberg. "There was a lot more that was not intercepted," he said. "And this market makes the mafia huge amounts of money. And the amount they earn from it is growing," he said.

At the latest count, in 2010, around 31,000 environmental crimes were committed, the report says, with 41% of them involving illegal waste disposal and recycling of cement.

Campania, the region around Naples whose streets are

Suggested Topics

- Southern Europe
- Mafia
- Puglia
- Italian Fashion

Search The Independent

Advanced Search | Day in a page | Article archive

Most Shared | Most Viewed | Most Commented

- 'Hello mum, this is going to be hard for you to read ...'
- Sean, 12, is the youngest father
- French in uproar over oral sex anti-smoking posters
- Girl is told 13 GCSEs are not good enough for her school's sixth form
- Scotland's ugliest woman honoured

Recently Read

A new social reading experience from The Independent, powered by Facebook. [Learn More.](#)

SPONSORED FEATURES

Business videos from thought leaders

Commercial thought leaders give their insights into the world of business.

Ads by Google

Chalet Shiraz - Chamonix
Catered fm €495pppw. All en-suite. Chef, hot tub, full-time ski driver
www.AlpEscape.com

Bicycle Sicily or Puglia
Cycle southern Italy and enjoy regional cuisine, wine and gelato.
www.ExperiencePlus.com

Ads by Google

Loma tarjoukset
Sano ei piviä hipville hinnolle.

Jenkeissä (esim. pilssivedet)

- US - Between 1998 and 2000 in the United States: Royal Caribbean is levied three sets of fines totalling \$52.7 million (1) for dumping oil and hazardous chemicals at sea between 1994 and 1998. US Attorney General Janet Reno says, "Royal Caribbean used our nation's waters as its dumping ground, even as it promoted itself as an environmentally 'green' company ... [and] to make matters worse, the company routinely falsified the ships' logs..." (2)
- * April 2002, again in the US: Carnival Corporation pleads guilty to similar offences and agrees to pay \$28.3 million in fines. It admits to dumping oily waste from five ships operated by Carnival Cruise Line and also admits that employees made false entries in record books from 1998 to 2001.

https://yle.fi/uutiset/3-10472211

yle

Uutiset

Areena

Urheilu

Valikko

Hae

Kirjaudu

Euroopan elektroniikkajäte kertyy Ghanan romupihuille – Baba Adi lajittelee tietokoneita ja vaarantaa terveytensä, koska romu tuo rahaa

Suomalaistenkin elektroniikkajätettä laivataan laittomasti Länsi-Afrikkaan. Ghanassa lajittelija tienaa hyvin mutta altistuu myrkyille ja raskasmetalleille. Keskustele aiheesta jutun lopussa.

Elektroniikkajäte 22.12.2018 Päivitetty 22.12.2018 13:42

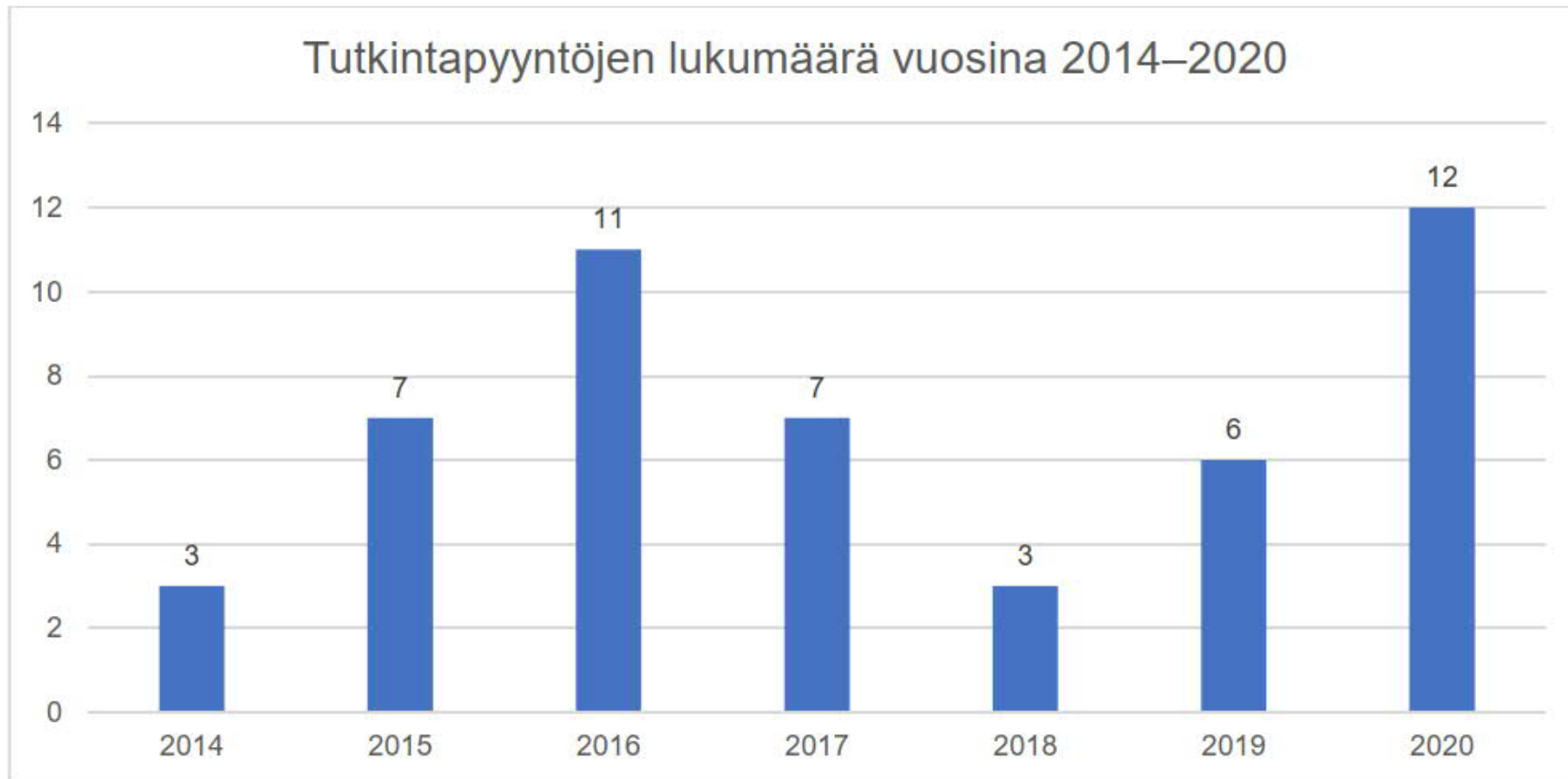
Baba Adi on erikoistunut tietokoneiden keskusyksiköiden ja osien kuten levyasemien purkamiseen. Kuva: Alex Ahenfo

3. Jäterikollisuus Suomessa

Vain osa ympäristörikoksista tulee esitutkintaviranomaisten tietoon. Tyypillistä alhainen kiinnijäämisriski, korkea tuomitsemiskynnys sekä lievä rangaistuskäytäntö

- Poliisi → yleisviranomainen
 - Jätteen luvaton hävittämistä tai niiden säilyttämistä joko pien- tai teollisuuskiinteistöjen alueella.
 - Perustapauksessa toimitaan vastoin ympäristölupaa.
- Tullin:
 - Jätteen viennistä tai tuonnista ilman jätteesiirtolupaa.
- Rajavartiolaitos
 - Öljyjutut merellä

Tutkintapyynnöt laittomat jäteviennit

Laittomat jäteviennit ja Suomi

- Tutkintapyynnöt ovat pääsääntöisesti vuosina 2014–2019 liittyneet vientiin ilman jätesiirtolupaa tai siihen, että vienti on ollut kyseisen jätteen osalta kokonaan kielletty. Tapaukset ovat sisältäneet esimerkiksi lyijyakkujen vientiä Viroon. Kokonaan kielletyt viennit ovat liittyneet muun muassa romuautojen tai autojen jätteeksi luokiteltavien varaosien vientiin pääsääntöisesti Afrikkaan.
- Vuonna 2020 tutkintapyyntöjen määrä laittomien kansainvälisen jätesiirtojen osalta tuplaantui vuoteen 2019 verrattuna. Vuoden 2020 tutkintailmoituksissa on paljon saman tyyppisiä ilmoituksia kuin aiempina vuosina, mutta mukana on myös uusia ilmiöitä. Vuoden 2020 tutkintailmoituksista Viroon on viety ilman lupaa muun muassa rakennus- ja purkujätettä sekä muuntajaöljyä. Lisäksi on viety vihreänä jätevientinä pohjatuhkia Hollantiin ja alumiiniromua Pakistaniin, vaikka kyseiset siirrot olisivat vaatineet jätesiirtoluvan. Myös asiakirjaväärennöksiä jätevienteihin liittyen on havaittu. Lisäksi naapurimaa Viron rooli laittomien jätevientien kohteena on noussut.
- Edellä mainittujen tutkintapyyntöjen lisäksi on paljon niin sanotusti pieniä rikkeitä, joiden osalta Suomen ympäristökeskus pyrkii neuvomaan yrityksiä. Tällaisia ovat esimerkiksi puutteet siirtoasiakirjoissa ja jätesiirtojen ilmoittamisessa viranomaisille. Myös käytettyjen ajoneuvojen tai käytettyjen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden vienneissä on usein puutteita dokumentoinnissa.

Miten torjutaan?

- Lainsäädäntö
- Viranomaisyhteistyö → tiedonvaihto
- Tiedon analyysi
- Valvontaoperaatiot → valvonnan kohdistaminen
- Tieto toiminnanharjoittajista
- Hallinnollinen torjunta?
- EET → tiedotteet, kampanjat yms.
- Resurssien riittävyys?

Kiitos! kysymyksiä, keskustelua?

Ympäristörikostorjunnan koordinaattori:
Rikoskomisario Riku Lindqvist
p. +358 295 486 880, gsm 050 456 02 41
Internet: riku.lindqvist@poliisi.fi,
ymparistorikokset.krp@poliisi.fi